

IK BEN IN BEELD.

PEDAGOGISCH KOMPAS

WIJ
ZIJN
JONG.

INHOUD.

PEDAGOGISCH KOMPAS.

Leeswijzer	4
Pedagogisch kompas in het kort	6
Doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken	8
Onze visie op hoe kinderen zich ontwikkelen	10
Welbevinden en betrokkenheid als graadmeters	16
De vier pijlers van ons werk:	18
• Opvoeden doen we samen	19
• In een rijke uitdagende omgeving	21
• Met ruimte voor initiatief	21
• Altijd in dialoog	22
Meer lezen: pedagogisch werkplan	23

HET PEDAGOGISCH KOMPAS.

HERZIENE UITGAVE (2023)

Welkom lezer! Dit is de herziene uitgave van het pedagogisch beleid uit 2020. In dat jaar voorspelden we dat er drie jaar nodig zouden zijn om heel Wij zijn JONG ermee vertrouwd te maken. En die voorspelling klopte: inmiddels kent iedereen bij Wij zijn JONG het Pedagogisch Kompas.

Van pedagogisch professionals tot medewerkers van HR, IT, MarCom of Facilitaire zaken. De hele organisatie ademt het Pedagogisch Kompas en daardoor staat het kind altijd voorop. Iedereen kent de termen welbevinden en betrokkenheid en de vier aanpakfactoren of pijlers. Daar zijn we heel blij mee.

Met dit herziene Pedagogisch Kompas sluiten we aan op feedback van pedagogisch professionals en ouders. Zo is onder andere de uitleg over de vier pijlers aangescherpt. Daarnaast is de wetenschappelijke onderbouwing verbreed, bijvoorbeeld door de pedagogische interactievaardigheden toe te voegen. En door onze visie op ontwikkeling nader toe te lichten met relevante theorie over ervaringsgericht werken. Verder hebben we het gedachtegoed van de Belgische prof. dr. Ferre Laevers – de grondlegger van het ervaringsgericht werken en de begrippen welbevinden en betrokkenheid – iets aangepast aan de Nederlandse pedagogische praktijk.

Heb je een opmerking of suggestie? Stuur een e-mail naar de beleidsadviseurs pedagogiek via pedagogiekenkwaliteit@wijzijnjong.nl. We horen graag van je!

LEESWIJZER

Het Pedagogisch Kompas is het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG. Het is bestemd voor alle medewerkers, ouders en samenwerkingspartners van onze divisies Korein, Skar, Kwink, Spelenderwijs, KluppluZ, Edux en KSS.

In het Pedagogisch Kompas lees je hoe we de vier pedagogische doelen uit de Wet kinderopvang vormgeven. Die doelen zijn: emotionele veiligheid voor het kind bieden, persoonlijke competenties bevorderen, sociale competenties bevorderen, en normen en waarden overbrengen. Wij werken doorlopend aan die doelen door dagelijks te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen en door onze inzet aan te passen waar nodig.

Naast het Pedagogisch Kompas kun je op de webpagina van iedere locatie het eigen pedagogisch werkplan inzien. Daarin lees je hoe de pedagogisch professionals het Pedagogisch Kompas inzetten in de dagelijkse praktijk.

Waar in dit Pedagogisch Kompas 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen.

De literatuurlijst vind je in het pedagogisch werkplan op de locaties.

PEDAGOGISCH KOMPAS IN HET KORT.

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen. De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

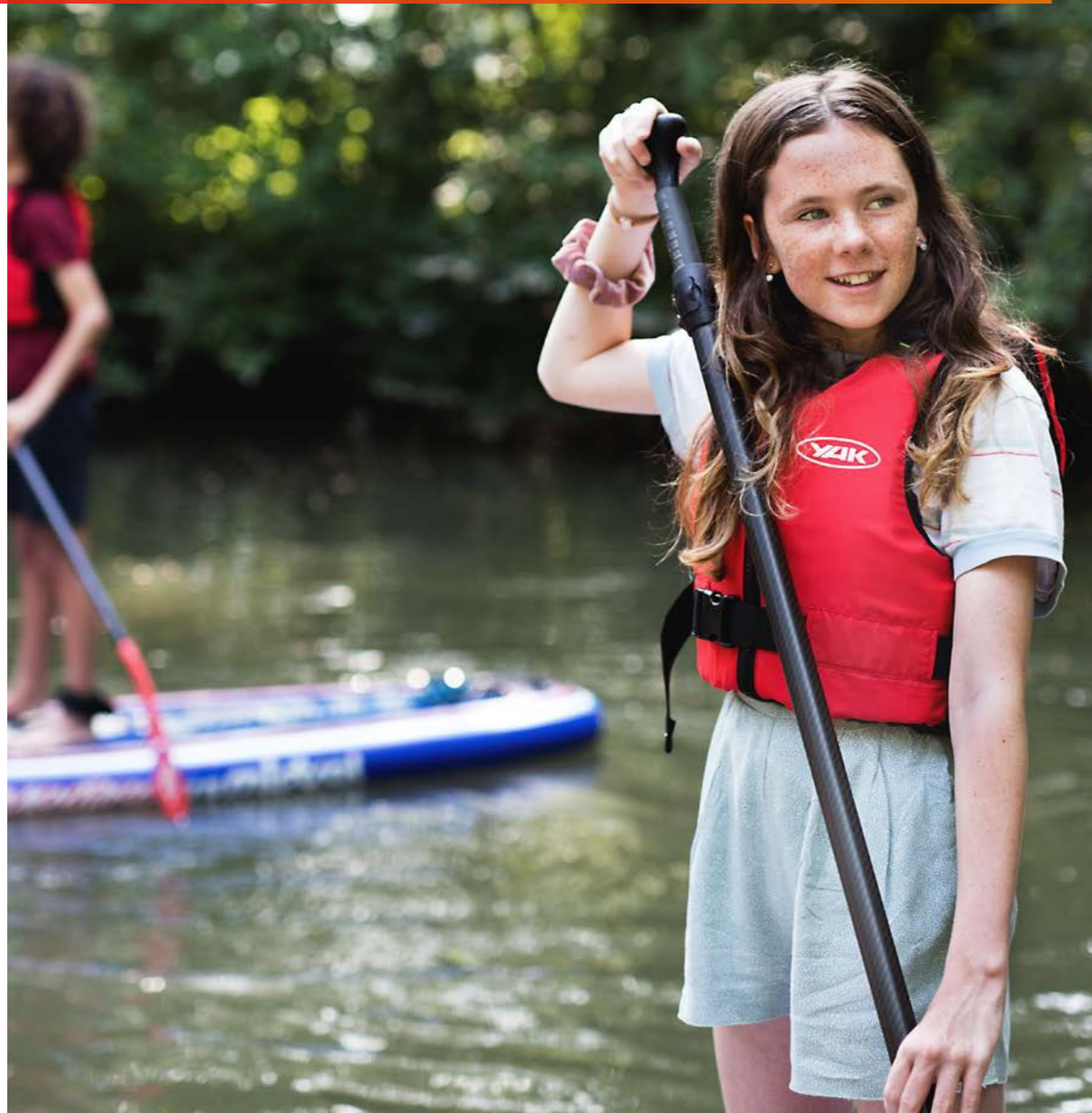
Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- **Opvoeden doen we samen**
- **In een rijke uitdagende omgeving**
- **Met ruimte voor initiatief**
- **Altijd in dialoog**

Verderop in dit Pedagogisch Kompas lees je daar meer over.

DOEL VAN WIJ ZIJN JONG:

DE ONTWIKKELING VAN KINDEREN VERRIJKEN.

Wij zijn JONG zet zich in voor kinderen en jongeren. Met onze diensten verrijken en faciliteren we – direct en indirect – hun ontwikkeling. Zodat zij kunnen opgroeien tot zelfstandige, sociale en bekwame volwassenen die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving van nu en de toekomst.

We verrijken de ontwikkeling van individuele kinderen. Daarnaast streven we naar een democratische en duurzame wereld waarin zij goed kunnen samenleven. Dat past bij ons als maatschappelijke organisatie. We stimuleren dat kinderen – passend bij hun leeftijd – hun mening vormen en nadenken over hoe de wereld in elkaar zit. Dat doen we op een manier die anderen in hun waarde laat, met oog voor verschillen tussen mensen. We staan open voor de eigen inbreng van kinderen én moedigen ze aan om anderen te horen en te zien. Zodat ze al jong vertrouwd raken met democratische waarden.

ONZE VISIE OP HOE KINDEREN ZICH ONTWIKKELEN.

Onze pedagogische aanpak valt onder de noemer 'ervaringsgericht werken'. Dat betekent dat we ons zo veel mogelijk inleven in de ervaringen van het kind.

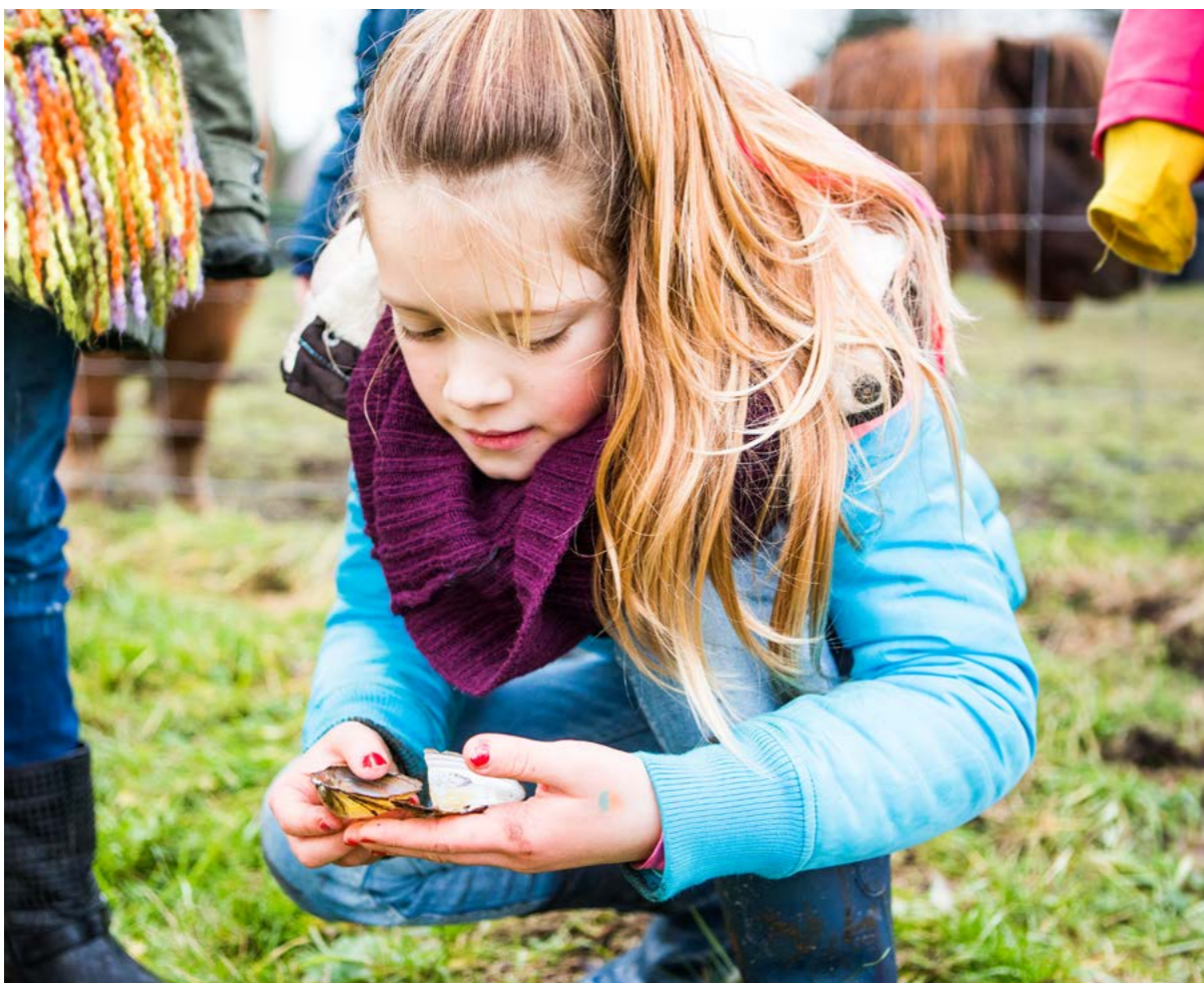
We zorgen voor een setting waar kinderen ervaringen kunnen opdoen, en we bouwen bewust voort op die ervaringen – in een voortdurende wisselwerking tussen professional en kind. De basis van het ervaringsgericht werken is onze visie op hoe kinderen zich ontwikkelen. Die visie bestaat uit vijf elementen.

ONZE VISIE OP HOE KINDEREN ZICH ONTWIKKELEN:

- **Kinderen zijn onderzoekers en ontdekkers**
- **Elk kind ontwikkelt zich op een eigen manier**
- **Betekenisvol spelen is zelf kunnen handelen, denken en informatie verwerken**
- **Kinderen leren van andere kinderen, van volwassenen en van wat ze om zich heen zien**
- **Alle ontwikkelingsgebieden van kinderen zijn in samenhang belangrijk**

KINDEREN ZIJN ONDERZOEKERS EN ONTDEKKERS

Kijk je naar kinderen, dan zie je nieuwsgierigheid en verbazing terwijl ze dingen proberen en uitzoeken hoe alles werkt. Een baby onderzoekt de eigen handjes en voetjes, een bakje of een lapje. Dat gebeurt willekeurig. Later wordt het onderzoeken en ontdekken meer doelgericht – vanuit de zelf opgedane kennis. Een jong kind bouwt, speelt, doet alsof, leest, zingt, springt, graaft, knipt en plakt. Een (pre)tiener onderzoekt en ontdekt bijvoorbeeld snelheid, behendigheid, de wereldbol, websites of muziek. Spelenderwijs, doelgericht en vaak ook resultaatgericht. Wij geven kinderen de ruimte om baby, dreumes, peuter, kleuter, schoolkind of (pre)tiener te zijn. Dat doen we in een structuur die veiligheid en duidelijkheid biedt én waarin pedagogisch professionals en kinderen het beste van zichzelf geven, zodat er verrassende activiteiten ontstaan. De kinderen onderzoeken, ontdekken en experimenteren voortdurend. En tijdens momenten van rust en ontspanning verwerken ze indrukken en is er tijd voor gezelligheid, saamhorigheid of even niets.

We zien ieder kind als bron van inspiratie.

ELK KIND ONTWIKKELT ZICH OP EEN EIGEN MANIER

We zien ieder kind als bron van inspiratie, vol nieuwe creatieve ideeën. Kinderen hebben unieke kwaliteiten en veel mogelijkheden. Wat wel min of meer voorspelbaar is, is de volgorde waarin ze hun kennis en vaardigheden ontwikkelen – van de aandacht voor het kiekeboe-spelletje naar het eerste 'nee, en van de waarom-vragen naar de blijdschap over het zelf kunnen lezen. Maar verder is elk kind uniek: geen kind is hetzelfde en het gemiddelde kind bestaat niet. Iedereen bereikt bepaalde vaardigheden op een ander tijdstip. De ene keer is er een kleine ontwikkelstap, de andere keer een grote sprong.

BETEKENISVOL SPELEN IS ZELF KUNNEN HANDELEN, DENKEN EN INFORMATIE VERWERKEN

Kinderen moeten volop de ruimte krijgen om hun nieuwsgierigheid en impulsen te volgen. Want ze ontwikkelen zich door op eigen initiatief aan de slag te gaan, zelf een idee te hebben en dát te onderzoeken. Daar willen ze ook over communiceren. Voor kinderen die zelf mogen handelen, denken en informatie verwerken, is spelen een voortdurend proces van ontdekken.

Met het opgroeien breiden de manieren van leren zich uit: hersenstructuren veranderen, en de woordenschat groeit. Daardoor kunnen kinderen steeds meer vragen stellen. Ze ontwikkelen zich niet meer alleen door ontdekkend te spelen, maar ook via andere informatie: mondeling, schriftelijk of visueel. Het denken wordt logischer en kinderen leggen zelf steeds meer verbanden. Het leren gaat dan verder dan wat er toevallig op hun pad komt: kinderen zoeken zelf gericht welke kennis en vaardigheden ze willen uitbouwen. Stap voor stap brengen ze steeds meer nieuwe ervaringen uit de buitenwereld mee naar de groep.

KINDEREN LEREN VAN ANDERE KINDEREN, VAN VOLWASSENEN EN VAN WAT ZE OM ZICH HEEN ZIEN

Kinderen leren veel van elkaar. Ze kijken naar anderen, spelen naast elkaar en met elkaar, en ze werken samen. De volwassenen in hun omgeving zijn ook een bron van inspiratie. Op de locatie zijn dat de pedagogisch professionals. Zij spelen mee, veranderen de spelomgeving of organiseren activiteiten. Daardoor bieden ze kinderen extra ervaringen en mogelijkheden om een volgende stap te zetten in hun ontwikkeling. Kinderen leren ook van wat ze om zich heen zien: ze doen ervaringen op in de omgeving, in de ruimte waar ze zijn en met de materialen die voorhanden zijn.

ALLE ONTWIKKELINGSGBIEDEN VAN KINDEREN ZIJN IN SAMENHANG BELANGRIJK

Als je kijkt naar de ontwikkelingsgebieden, zie je dat ze niet zonder elkaar kunnen. Ze zijn allemaal belangrijk: de emotionele en sociale ontwikkeling, de motorische ontwikkeling, taal en communicatie, rekenprikkel, muzikale en beeldende expressie, de morele ontwikkeling, de denkontwikkeling, zelfsturing en ondernemingszin. Kinderen ontwikkelen zich op verschillende gebieden tegelijk. Bij Wij zijn JONG willen we kinderen veel en veelzijdige ervaringen op laten doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot creatieve denkers en doeners. Alle stappen die de kinderen zetten, doen ertoe voor ons.

Bij Wij zijn JONG willen we kinderen veel en veelzijdige ervaringen op laten doen.

ERVARINGSGERICHT WERKEN

Bovenstaande vijf elementen bepalen onze manier van kijken naar kinderen. Ze zijn de basis van het ervaringsgericht werken. Die manier van werken is een hele kunst. Naarmate een pedagogisch professional groeit in het werk, wordt het ervaringsgericht werken steeds meer eigen. Uiteindelijk is er dan een doorlopende wisselwerking tussen de ervaringen van de pedagogisch professional en die van de kinderen. Dan is er een volledig inleven en inspelen op alles wat het kind ziet, hoort en voelt, zodat het kind helemaal kan opgaan in het moment en daarvan leert. De eerste stap naar die ideale interactie is: weten hoe kinderen zich ontwikkelen. En dan: zorgen dat hun welbevinden en betrokkenheid zo hoog mogelijk zijn. Want dat zijn onze graadmeters. Het zijn de toetsstenen waaraan we zien of we goed aansluiten op de kinderen.

Een voorbeeld ...

Er zijn ontelbare ervaringen in het hier en nu. En elk moment is er een keuze te maken die bepaalt hoe iets verdergaat. Je lukt bijvoorbeeld nieuwe ervaringen uit door echte materialen te gebruiken. Denk aan een kop en schotel van aardewerk, een houten bestekdoos, een metalen vergiet of rieten mandjes. Stel: je gebruikt een echt servies en er valt een bord op de grond. Dan kun je zeggen: "Voorzichtig, pas op." Je kunt ook zeggen: "Wat is er gebeurd? Wat ligt daar allemaal op de grond? Is het scherp? Wat kunnen we nu het beste doen? Wat gebeurt er met een rieten mandje als dat valt?" Reken maar dat de betrokkenheid van kinderen in het tweede geval hoger is. Leren door ervaringen op te doen is ons uitgangspunt.

WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID ALS GRAADMETERS.

Met welbevinden en betrokkenheid als graadmeters krijgen we onmiddellijke feedback op onze aanpak, interacties en nieuwe interventies. Doen we de goede dingen? We zien het direct: kijk hoe het kind zich voelt en hoe betrokken het is.

WELBEVINDEN

Plezier beleven, genieten, zich als een vis in het water voelen, zich veilig voelen. Kinderen met een hoog welbevinden stralen vitaliteit uit, en tegelijkertijd innerlijke rust en ontspanning. Ze stellen zich open voor wat er op ze afkomt. Ze zijn spontaan en durven zichzelf te zijn.

BETROKKENHEID

Een hoge concentratie, de tijd vergeten, gedreven en geboeid zijn. Kinderen met een hoge betrokkenheid gaan op in het moment. Ze hebben een intense mentale activiteit en een intrinsieke motivatie. Ze ervaren een grote voldoening en bewegen zich aan de bovengrens van hun eigen mogelijkheden.

Kinderen die welbevinden en betrokkenheid ervaren, hebben de energie om zich te ontwikkelen. Alle kinderen krijgen van ons oprechte aandacht, respectvolle verzorging en stimulerende begeleiding. In de kindcentra ontwikkelen ze zich spelenderwijs, en in de bso brengen ze hun vrije tijd ontspannen door – te midden van veelzijdige en uitnodigende impulsen.

DE VIER PIJLERS VAN ONS WERK.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers. Oftewel de vier aanpakfactoren:

***Opvoeden doen we samen
In een rijke uitdagende omgeving
Met ruimte voor initiatief
Altijd in dialoog***

OPVOEDEN DOEN WE SAMEN

Opvoeden doen we samen met ouders, met elkaar als professionals, en in samenwerking met andere organisaties. Want het is voor ieder kind fijn als volwassenen goed samenwerken met elkaar. Samen leren we kinderen om in de wereld te staan, er onderdeel van te zijn. Met respect voor zichzelf en voor anderen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

Ouders kennen hun kind het beste. We luisteren nieuwsgierig naar hun ervaringen en ideeën, zodat we goed kunnen aansluiten op hun kind. De betrokkenheid van ouders zie je op alle niveaus. Met individuele ouders bespreken we hoe het gaat met hun kind. Oudercommissies zijn betrokken bij het reilen en zeilen op de locaties. En de centrale oudercommissie denkt mee over beleid. We willen dat ouders zich bij ons welkom voelen. Dat begint al met een warme ontvangst tijdens het brengen en halen. Sleutelwoorden in het contact met ouders: wederzijds vertrouwen én begrip voor elkaars verantwoordelijkheden en mogelijkheden.

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement

Pedagogisch professionals hebben door de dag heen verschillende rollen. We zijn verzorgers en begeleiders van kinderen, we zijn opvoedingspartners van ouders, en we zijn collega's van elkaar. Samen met het hele team willen we die rollen elke dag op zo'n manier combineren, dat de kinderen welbevinden en betrokkenheid ervaren. We hebben aandacht voor al hun ontwikkelingsgebieden en laten daar onze aanpak op aansluiten. Met goed groepsmanagement bieden we variatie en keuze door de dag heen. En door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt, leren we ze beter kennen.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties

Opvoeden doen we ook samen met onze partners in onderwijs, zorg, sport en cultuur. We versterken elkaar, ieder vanuit de eigen expertise. Zelf baseren we ons werk op een wetenschappelijke onderbouwing en

Samen leren we kinderen om in de wereld te staan, er onderdeel van te zijn.

jarenlange ervaring met pedagogiek. Bij ons vinden de kinderen een liefdevolle, sociale, veilige, uitdagende en gezonde leefomgeving. Met volop ontwikkelmogelijkheden en leermomenten. Dat is ons aandeel in het veld waar wij en onze partners werken aan de toekomst van kinderen. In samenspel.

IN EEN RIJKE UITDAGENDE OMGEVING

Een rijke uitdagende omgeving is een voorwaarde om kinderen tot betrokken activiteit – en dus tot ontwikkeling – te krijgen. De ruimte prikkelt tot verkenning, aftasten, ontdekken, spelen, ravotten, discussiëren en expressie in allerlei vormen. Het is een avontuurlijke plek waar iets te beleven en ervaren valt.

Sfeer, een logische indeling, materialen die passen bij de kinderen die er spelen: overal is over nagedacht. Kinderen vinden uitdagende speelplekken op alle locaties en groepen. Ze kunnen het speelgoed en andere materialen makkelijk vinden en weer opbergen. Het speelgoed en de materialen prikkelen de fantasie en lokken uit tot afwisselend spel en eigen initiatieven. Binnen en buiten. Want ook daar benutten we allerlei mogelijkheden om de kinderen ervaringen te laten opdoen.

MET RUIMTE VOOR INITIATIEF

Kinderen krijgen de ruimte om initiatief te nemen, omdat we op die manier het best aansluiten bij hoe ze leren en zich ontwikkelen. Want kinderen zijn vanaf hun geboorte ingesteld op ontdekken. Ze kunnen en mogen proberen of iets kans van slagen heeft, ze mogen oefenen. Vallen en opstaan, het hoort erbij. Kinderen de ruimte bieden voor initiatief is een krachtig middel om betrokkenheid te verhogen.

Ook pedagogisch professionals nemen initiatief. Daarmee lokken we ervaringen uit en stimuleren we de kinderen door de dag heen op de juiste momenten, voor nog meer betrokkenheid. Dat merk je bijvoorbeeld aan de afwisseling tussen vrij spel, begeleid spel en geleid spel. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij begeleid spel doen wij met het kind mee, en bij geleid spel ligt het initiatief bij ons. Zo zie je de hele dag een wisselwerking tussen onze initiatieven en die van de kinderen, zodat zij een schat aan ervaringen opdoen – gericht op verbinding en ontwikkeling.

ALTIJD IN DIALOOG

Kinderen voelen bij ons dat ze gezien en gehoord worden. We verdiepen ons graag in hen. Daarbij zijn we oprecht nieuwsgierig en empathisch. We willen weten wat kinderen beweegt. Wat houdt ze bezig? Hoe sluiten we aan op hun behoeften, niveau en belevingswereld? Kinderen geven betekenis aan hun ervaringen door ze te delen, door samen dingen te doen en door daarover te communiceren. In een sfeer van verbondenheid.

Als professionals hebben we daar een groot aandeel in: we leven ons in en stemmen onze aanpak af op wat kinderen laten zien. Daarbij zetten we dagelijks de zes pedagogische interactievaardigheden in:

- **Sensitieve responsiviteit (signalen oppikken en empathisch reageren op kinderen)**
- **Respect voor autonomie (ruimte bieden voor zelfstandigheid en eigen interesses)**
- **Structuur bieden en leidinggeven (ordening, overzicht, regels en houvast bieden)**
- **Praten en uitleggen (ingaan op initiatieven tot contact, heldere taal gebruiken)**
- **Ontwikkeling stimuleren (kansen grijpen en creëren op alle mogelijke manieren)**
- **Begeleiden van onderlinge interacties (relaties tussen kinderen in de groep stimuleren)**

Dat is ons aandeel in het veld waar wij en onze partners werken aan de toekomst van kinderen. In samenspel.

MEER LEZEN: **PEDAGOGISCH WERKPLAN.**

Alle aandacht voor pedagogische kwaliteit

Door onze aanpak steeds opnieuw onder de loep te nemen, in alle vier de pijlers, geven we de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht. Het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen zijn onze graadmeters. Daaraan zien we of het goed gaat of dat er aanpassingen nodig zijn in onze dagelijkse aanpak. Zowel voor individuele kinderen als voor de groep.

Bij Wij zijn JONG horen onder andere Korein, Skar, Kwink, Spelenderwijs en KluppluZ. Gaat je kind naar een van die locaties? In het pedagogisch werkplan van de locatie is veel extra informatie te vinden. Bijvoorbeeld over de interactievaardigheden, over de verschillende ontwikkelingsgebieden en over de jaarlijkse evaluatie van de pedagogische kwaliteit. Neem een kijkje op de webpagina van de locatie en lees ook het pedagogisch werkplan.

Werken aan de toekomst van kinderen.

WijzijnJONG.nl